

รายงาน การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

**สารบัญ
CONTENTS**การสำรวจความคิดเห็นต่อการพัฒนางานระบาดวิทยาระดับอำเภอ
จังหวัดตาก ปี 2537

569

การสำรวจความคิดเห็นต่อการพัฒนางานระบาดวิทยาระดับอำเภอ จังหวัดตาก ปี 2537

บทนำ

การทำงานระบาดวิทยาที่จะให้เกิดความสำเร็จได้อย่างราบรื่นและไม่มีปัญหา น่าจะเกิดขึ้นได้จากการเชื่อมความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานและผู้นำข้อมูลไปใช้ซึ่งก็คือผู้บริหาร ให้มีเป้าหมายและหลักการเดียวกัน ผลประโยชน์ที่ได้จะได้รับทั้ง 2 ฝ่าย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก จึงได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการชี้แจงให้ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจตรงกันและหาแนวทางการพัฒนางานระบาดวิทยาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และยังช่วยให้เจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัดและผู้บริหารสูงสุดในจังหวัดได้มองเห็นปัญหาและผลงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการช่วยแก้ปัญหาหรือสนับสนุนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานระบาดวิทยา ที่มีต่องานระบาดวิทยาระดับอำเภอ
วิธีการศึกษา

ศึกษาในกลุ่มผู้บริหารสูงสุดของโรงพยาบาลชุมชน และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ รวม 16 คน ผู้ปฏิบัติงานระบาดวิทยาของโรงพยาบาลชุมชน และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ รวม 19 คน โดยใช้แบบสอบถามเชิงปรนัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและแบบสอบถามสำหรับผู้ปฏิบัติงานระบาดวิทยา จัดส่งทางไปรษณีย์ กำหนดระยะเวลาตอบกลับภายใน 20 วัน นับตั้งแต่วันส่งแบบสอบถาม คือ วันที่ 21 ธันวาคม 2537 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2538

ผลการศึกษา

1. ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติ ที่มีต่องานระบาดวิทยา ดังนี้

1.1 ข้อมูล

1.ความครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลาของค่าเพราะความห่างไกล

2.ความไม่สมบูรณ์ของการบันทึกข้อมูลใน O.P.D.card ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบ
เมื่อนำมาจัดทำ รง.506

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

- 1.ระบบรายงานยังไม่เหมาะสมกับหน่วยงาน
- 2.ความยากลำบากในการจัดส่งรายงาน
- 3.การใช้โปรแกรม TPN ตัวโปรแกรมมีปัญหาบ่อย และมีข้อจำกัดในการใช้
- 4.การจัดทำข้อมูลทางระบาดวิทยามีความซ้ำซ้อนกัน เช่น ลงใน TPN แล้วยังต้องลงใน E.1, E.2. อีก ทำให้เสียเวลา
- 5.ขาดความพร้อมเรื่องอุปกรณ์ในการสอบสวนโรค เมื่อเกิดการระบาดของโรค
- 6.เอกสารและตำราโดยละเอียดมีน้อย
- 7.Lab ไม่ค่อยจะ available lab บางอย่างต้องใช้ facility จากศูนย์หรือส่วนกลาง ซึ่งบางครั้งไม่ได้ตามที่ต้องการ

1.3 บุคลากร

- 1.ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงรหัสในรายงาน นิยามของโรคบางโรค การใช้คอมพิวเตอร์ในงานระบาดวิทยา
- 2.เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในระดับ สอ./สสอ ขาดความรู้เรื่องระบาดวิทยาและยังไม่เห็นความสำคัญของงานระบาดวิทยา
- 3.เจ้าหน้าที่มีน้อยและขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบบ่อย ทำให้งานขาดความต่อเนื่อง

1.4 อื่น ๆ

- 1.ปัจจุบันแนวทางการปฏิบัติงานระบาดวิทยามีเพียงการรายงานโรคเท่านั้น
- 2.สภาพพื้นที่ชายแดนและพื้นที่สูง การคมนาคมไม่สะดวกทำให้มีอุปสรรค
- 3.ประชาชนไม่มีการตื่นตัวในด้านสุขภาพโดยเฉพาะชาวเขา รวมทั้งมีชาวต่างชาติเข้าชายแดนบ่อย ทำให้ยากต่อการป้องกันและควบคุมโรค

2. ความต้องการของผู้ปฏิบัติที่ต้องการให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก และศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปางช่วยเหลือ

2.1 ความรู้

- 1.จัดอบรมผู้รับผิดชอบงานระบาดวิทยาให้ครอบคลุมทุก สอ. โดยเฉพาะเรื่องโรคติดต่อ ส่วนเรื่องอื่น ๆ เช่น ความรู้เรื่องงานระบาดวิทยา วิธีการวิจัยทางระบาดวิทยาควรให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับ
- 2.การอบรมให้ความรู้เป็นระยะ ๆ ในด้านคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะโปรแกรมที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ TPN
- 3.การให้ความรู้ทางวิชาการที่ต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ซีดีเจในที่ประชุมประจำเดือน เป็นต้น
- 4.จัดทำเอกสาร ตำราที่เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

(อ่านต่อหน้า 577)

การสำรวจความคิดเห็นต่อการพัฒนางานระบาดวิทยาในระดับอำเภอ จังหวัดตาก ปี 2537

(ต่อจากหน้า 570)

2.2 ข้อมูล

1. ช่วยติดตามและประเมินผลความครอบคลุมของการรายงานโรค
2. ข้อมูลระบาดวิทยาที่สำคัญ รายเดือนหรือฤดูกาล รายโรค ตั้งแต่ มค-ธค.
3. ปีย้อนหลัง
3. กำหนดระยะเวลาส่งรายงานที่แน่นอน
4. ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลระดับอำเภอขึ้นในทุกอำเภอ เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสอบถามข้อมูลของกันและกัน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

1. ปรับปรุงโปรแกรม TPN ให้ง่ายและสะดวกต่อการใช้ เช่น สามารถลงชื่อผู้ป่วยได้ สามารถพิมพ์ข้อมูลในรูป E.1, E.2 ที่สมบูรณ์มาใช้ได้เลย เป็นต้น
2. นำจะนำเสนอโปรแกรมระบาดวิทยาใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางาน
3. สนับสนุนอุปกรณ์สอบสวนโรคให้ประจำทุกสถานบริการ รวมทั้งสนับสนุนเรื่องเวชภัณฑ์ เช่น ยาควบคุมโรคอุจจาระร่วง, ORS ให้ครบทุกหลังคาเรือน
4. การจัดทำสื่อการให้สุศึกษาชาวเขา

2.4 บุคลากร ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อความสะดวกและความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหาร

3.1 สิ่งที่ผู้บริหารต้องการจากงานระบาดวิทยา

1. ใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุข โดยมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลาเพื่อใช้ในการวางแผนควบคุมโรคอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงเป้าหมาย ปฏิบัติงานในพื้นที่จริงได้ และสามารถพยากรณ์โรคล่วงหน้าได้
2. เป็นแนวทางในการจัดการให้บริการสาธารณสุข ทั้งทางด้านการรักษา ป้องกันควบคุมและส่งเสริมสุขภาพ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการเกิด-การตาย การกระจายของโรค และแนวโน้มของการเกิดโรคได้
4. ความรู้และความต่อเนื่องในการดำเนินงานที่รวดเร็ว เพื่อสนับสนุนในระดับอำเภอ เช่น ดำเนินการติดต่อ และโรคที่ต้องเฝ้าระวัง
5. ต้องการให้ทุกคนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงานระบาดวิทยา เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือในการป้องกันและควบคุมโรค

3.2 ความพึงพอใจต่องานระบาดวิทยา ในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. สามารถใช้ในการวางแผนงานและศึกษาการเปลี่ยนแปลงการเกิด-การตายและการคาดคะเนแนวโน้มของโรค
2. ทำให้ทราบสถานการณ์โรคได้เร็ว และสามารถควบคุมโรคได้ทันต่อเหตุการณ์
3. งานระบาดวิทยามีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย
4. นักระบาดวิทยามีความสามารถและทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง

3.3 ปัญหาของงานระบาดวิทยาในหน่วยงาน

1. ขาดการได้รับข้อมูลดิบที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผลสรุปต่าง ๆ ไม่สามารถนำมาอ้างอิงได้
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลขาดความครบถ้วน
3. การจัดส่งรายงานล่าช้า ทำให้ไม่ทันต่อเหตุการณ์
4. การลงทะเบียนซ้ำซ้อนทำให้เสียเวลา
5. งานระบาดวิทยายังไม่มีการนำมาใช้ในการควบคุมโรคอย่างจริงจัง ทำให้โรคบางโรคยังไม่สามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะโรคไข้เลือดออก ไข้มาลาเรีย และอุจจาระร่วง
6. สภาพพื้นที่ยากต่อการควบคุมโรค เนื่องจากเป็นพื้นที่สูง การคมนาคมไม่สะดวกมีปัญหาชายแดน การอพยพเข้าออกของชาวต่างชาติ ตลอดจนปัญหาของชาวเขาในเรื่องความเชื่อและการสื่อสาร
7. เจ้าหน้าที่น้อย ทุกคนต้องทำงานหนัก
8. ขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในเรื่องการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
9. โปรแกรม TPN มีปัญหาบ่อย

3.4 สิ่งที่งานระบาดวิทยาควรพัฒนา ได้แก่

1. ด้านบุคลากร ต้องการพัฒนาความรู้บุคลากรในด้าน
 - สถิติ
 - การวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์และสาธารณสุข
 - คอมพิวเตอร์ เครื่องมือในการดำเนินงานและการจัดเก็บ
 - การเฝ้าระวังโรค การพยากรณ์โรค การสอบสวนโรค

โดยมีการศึกษาอบรมเป็นระยะอย่างเหมาะสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงาน ให้มีความรู้ ความสามารถ มุ่งเน้นการใช้ทฤษฎี และกลวิธีทางระบาดวิทยาและสถิติที่เหมาะสม ตลอดจนการใช้คอมพิวเตอร์ในงานระบาดวิทยาเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์และสาธารณสุข

2. พัฒนาข้อมูลข่าวสาร ให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา
3. การผลิตสื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

4. ความต้องการของผู้บริหาร ที่ต้องการให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง ช่วยสนับสนุน

1. อบรมให้ความรู้งานระบาดวิทยาทุกระดับ รวมถึงการจัดอบรมฟื้นฟูเป็นระยะ เช่น การสอบสวนโรค การประยุกต์ใช้ข้อมูล
2. อบรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานให้แก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง
3. จัดตั้งและพัฒนางานศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
4. พัฒนาโปรแกรม TPN ให้สามารถลงชื่อ และ print E.1 ได้ และให้มีปัญหาน้อยลง
5. เอกสาร ตำราที่เป็นรูปเล่ม
6. สนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้น
7. มีการติดตามนิเทศงานและประเมินผลเป็นระยะ ๆ

สรุปและวิจารณ์

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานระดับวิทยา จากการสำรวจพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร และที่ต่อเนื่องจากปัญหามูลค่าการเป็นส่วนใหญ่ และเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้โดยไม่เกินความสามารถของหน่วยงานระดับจังหวัด ซึ่งเมื่อสามารถแก้ปัญหาจากจุดนี้ได้ ปัญหาอื่น ๆ น่าจะลดน้อยลงไป ปัญหาที่เกี่ยวกับบุคลากรที่สำคัญได้แก่ การขาดความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับระดับวิทยา การจัดทำรายงานและการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินข้าราชการระดับวิทยาและการสอบสวนทางระดับวิทยาของศูนย์ระดับวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง ปี 2534, 2535 และ 2536 ผลการประเมินข้าราชการระดับวิทยาจังหวัดนครสวรรค์ ปี 2537

จากความคิดเห็นดังกล่าว บุคลากรที่ปฏิบัติงานระดับวิทยา ยังมีความรู้ทางระดับวิทยาไม่พอ การปฏิบัติงานหรือผลงานที่ปรากฏออกมา จึงอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะการจัดทำรายงานซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างแหล่งข้อมูลกับผู้ใช้ข้อมูลยังเป็นจุดที่มีปัญหา หากผู้ที่รับผิดชอบเลขในจุดนี้ การนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ประโยชน์ จะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี การดำเนินงานที่บอกได้ว่าใช้ข้อมูลทางระดับวิทยานั้น ผลที่ได้อาจจะพอ ๆ กับการดำเนินงานที่ไม่ใช้ข้อมูลเลขก็ได้ ส่วนในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ก็มีความจำเป็น เราต้องการข้อมูลที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา ในขณะที่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อยและต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีกด้วย การใช้คอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องทุ่นแรง ทุ่นเวลา ในการจัดทำรายงาน การวิเคราะห์ และนำเสนอรายงาน เมื่อเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ การใช้ประโยชน์ส่วนนี้ก็จะขาดไป

จากปัญหาดังกล่าว ประกอบกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานระดับวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก โดยงานระดับวิทยา ฝ่ายแผนงานและประเมินผล จึงได้จัดอบรมการพัฒนาศักยภาพการใช้คอมพิวเตอร์กับงานระดับวิทยา จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 13 - 17 กุมภาพันธ์ 2538 ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตตาก ขึ้นเป็นงานแรก ส่วนในเรื่องอื่น ๆ จะพิจารณาตามความจำเป็นและความเป็นไปได้ต่อไป

ผู้รายงาน	1.น.ส.กิตตา	คงเมือง	สสจ.ตาก
	2.น.พ.วิระ	ภูพัฒน์กุล	นพ.สสจ.ตาก
	3.นายอำนาจ	ทิพศรีราช	ศูนย์ระดับวิทยาภาคเหนือ จ.ลำปาง
	4.นายสุพร	กาวินา	สสจ.ตาก

เอกสารอ้างอิง

1. รายงานการประเมินข้าราชการระดับวิทยา และการสอบสวนทางระดับวิทยา ประจำปีงบประมาณ ปี 2534 ศูนย์ระดับวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง - กองระดับวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
2. รายงานการประเมินข้าราชการระดับวิทยา และการสอบสวนทางระดับวิทยา ประจำปีงบประมาณ ปี 2535 ศูนย์ระดับวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง กองระดับวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
3. รายงานการประเมินข้าราชการระดับวิทยา และการสอบสวนทางระดับวิทยา ประจำปีงบประมาณ ปี 2536 ศูนย์ระดับวิทยาภาคเหนือ จังหวัดลำปาง กองระดับวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
4. รายงานการประเมินข้าราชการระดับวิทยา จังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ.2537. งานระดับวิทยา ฝ่ายแผนงานและประเมินผล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์